Malmö stad
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Datum
2026-11-10

Vår referens
Simon Classon
Utredningssekreterare
simon.classon@malmo.se

Granskning revisionen - Barn i begynnande eller pågående kriminalitet

ASN-2024-11995

Sammanfattning

Malmö stadsrevision genomförde under hösten 2024 en granskning av arbetsmarknads- och socialnämndens arbete avseende barn som befinner sig i kriminalitet. Den sammanfattande bedömningen var att nämnden inte har ett helt ändamålsenligt arbete avseende de barn som befinner sig i kriminalitet. Utifrån granskningsresultatet lämnade revisionen ett antal rekommendationer till arbetsmarknads- och socialnämnden.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen välkomnar stadsrevisionens granskning som ett viktigt underlag för att utveckla arbetet med att förebygga och stoppa normbrytande beteende och kriminalitet bland barn och unga i Malmö.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har i två yttranden beskrivit vilka åtgärder som planerats och vidtagits utifrån rekommendationerna. Detta ärende gäller ett tredje yttrande som stadsrevisionen har begärt gällande fem av rekommendationerna för vilka revisionen inte bedömt vidtagna åtgärder vara tillräckliga. I ärendet redovisas genomförda och pågående åtgärder med anledning av de fem rekommendationerna samt de resultat som hittills har kunnat följas upp.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrande avseende *Revisionsgranskning om barn i kriminalitet.*
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till Malmö stadsrevision.

Beslutsunderlag

- Förslag till uppföljande yttrande - revisionsgranskning barn i begynnande eller pågående kriminalitet
- Skrivelse från revisionen avseende barn i kriminalitet (SR-2024-85)

SIGNERAD
2026-11-10

- G-Tjänsteskrivelse - Yttrande 3 - Granskning revisionen - Barn i begynnande eller pågående kriminalitet

Beslutsplanering
ASN beredning 2025-02-26
Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-03-06
Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-03-20
ASN beredning 2025-12-30
Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2026-01-08
Arbetsmarknads- och socialnämnden 2026-01-23
Arbetsmarknads- och socialnämnden 2026-04-22
ASN beredning 2026-10-28
Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2026-11-05
Arbetsmarknads- och socialnämnden 2026-11-19

Beslutet skickas till
Stadsrevisionen

Ärendet
Malmö stadsrevision genomförde under hösten 2024 en granskning av arbetsmarknads- och socialnämndens arbete avseende barn som befinner sig i kriminalitet. Den sammanfattande bedömningen var att nämnden inte har ett helt ändamålsenligt arbete avseende de barn som befinner sig i kriminalitet. Utifrån granskningsresultatet lämnade revisionen ett antal rekommendationer till arbetsmarknads- och socialnämnden.

I det första yttrandet, den 20 mars 2025, redovisade nämnden planerade åtgärder, deras förväntade effekter och när de skulle vara genomförda. Ett uppföljande yttrande översändes till stadsrevisionen den 23 januari 2026 där nämnden redovisade vilka åtgärder som vidtagits under 2025 och redogjorde för vilken effekt dessa hade haft i verksamheten.

Detta ärende gäller ett tredje yttrande som stadsrevisionen har begärt via ett missiv den 25 mars 2026. I yttrandet redovisas genomförda och pågående åtgärder med anledning av de fem rekommendationerna samt de resultat som hittills har kunnat följas upp.

Om granskningen
Syftet med stadsrevisionens granskning var att bedöma om arbetsmarknads- och socialnämnden genom styrning, uppföljning och utvärdering har ett ändamålsenligt arbete avseende de barn som befinner sig i kriminalitet.

Med ändamålsenligt arbete avses att det bedrivs i enlighet med lagstiftning, föreskrifter, allmänna råd och kommunfullmäktiges beslut. Relevanta krav i dessa regelverk och beslut användes som revisionskriterier.

Syftet med granskningen bröts ned i följande revisionsfrågor:

- Bedriver arbetsmarknads- och socialnämnden en styrning av arbetet avseende de barn som befinner sig i kriminalitet?
- Erbjuds individanpassade insatser för barn i kriminalitet?
- Genomförs uppföljning och utvärdering av insatserna på individnivå och aggregerad nivå?

För samtliga tre frågor bedömde revisionen att nämnden inte helt lever upp till målen. Som grund för bedömningen beskrev revisionen bland annat brister gällande att färdigställa barnavårdsutredningar inom lagstadgad tid samt att nämnden inte har hanterat ett ärende om en försvunnen personakt på ett korrekt sätt. Granskningen lyfte bland annat brister vad gäller att erbjuda individanpassade insatser till vissa målgrupper. Det lyftes även brister vad gäller kötider för att verkställa öppenvårdsinsatser i intern regi.

Utifrån granskningsresultatet lämnade revisionen ett antal rekommendationer till arbetsmarknads- och socialnämnden. Efter det uppföljande yttrandet bedömde revisionen att nämndens åtgärder var i överenstämmelse med revisionens rekommendationer gällande tre av rekommendationerna. Däremot bedömde revisionen att de vidtagna åtgärderna inte var i överensstämmelse med följande av revisionens rekommendationer:

- Säkerställ att samtliga barnavårdsutredningar avslutas inom lagstadgad tid.
- Säkerställ att verkställande av gynnande beslut om öppenvårdsinsats för barn sker omedelbart.
- Säkerställ att alla barn som har behov av det har likvärdig tillgång till insatserna.
- Se till att det finns verktyg och rutiner för systematisk uppföljning av resultat inom insatserna, för utveckling och förbättring av insatserna.
- Säkerställ att alla barn ges utrymme och får komma till tals i uppföljning av insatser. Rekommendationen avser att barnen inte alltid ges tillräckligt med utrymme i uppföljningarna av insatserna som riktas till familjerna.

I ärendet redovisar förvaltningen genomförda åtgärder och deras förväntade effekt i verksamheten utifrån de fem ovanstående rekommendationerna. Redovisningen görs separat för respektive rekommendation.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen välkomnar stadsrevisionens granskning som ett viktigt underlag för att utveckla arbetet med att förebygga och stoppa normbrytande beteende och kriminalitet bland barn och unga i Malmö.

Nedan beskrivs vilka åtgärder förvaltningen har genomfört med anledning av revisionens rekommendationer.

Rekommendation: *Säkerställ att samtliga barnavårdsutredningar avslutas inom lagstadgad tid*

Förvaltningen har fortsatt att arbeta med att minska antalet barnavårdsutredningar som inte avslutas inom lagstadgad tid. Mycket av arbetet sker genom den handlingsplan som togs fram 2024 och som har fortsatt att uppdateras varefter steg tas.

För barnavårdsutredningar under första tertialet 2026 var andelen som pågick längre än fyra månader, utan att beslut om förlängning hade fattats inom fyramånadersfristen, 19 procent (423 ärenden). Det är en minskning från 22 procent (507 ärenden) jämfört med motsvarande period 2025.

Antalet försenade utredningar var lägre än föregående år under tre av tertialets fyra månader. Statistiken redovisas utifrån den månad då utredningen påbörjades och omfattar här utredningar som inleddes januari–april 2026.

Till och med 2025 följdes försenade barnavårdsutredningar upp inom ramen för intern kontroll. Från och med 2026 ingår utredningstiderna inte längre som ett riskområde i nämndens internkontrollplan. Under hösten 2026 ser förvaltningen över statistikrapporteringen till nämnden, inklusive hur och när försenade barnavårdsutredningar ska redovisas.

Antalet försenade utredningar följs upp kontinuerligt inom ramen för det systematiska utvecklingsarbetet.

Rekommendation: *Säkerställ att verkställande av gynnande beslut om öppenvårdsinsats för barn sker omedelbart.*

Under tredje kvartalet 2026 hade fem barn och unga väntat mer än tre månader på att få sin insats verkställd. Uppgiften omfattar samtliga insatstyper för barn och unga som beslutats om inom verksamhetsområde barn och familj, inte enbart insatser med anledning av normbrytande beteende eller kriminalitet. I samband med rapporteringen av ej verkställda beslut får nämnden kontinuerliga rapporter om antalet insatser som inte har verkställts och vad som ligger till grund för det.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att barn och unga inte ska behöva vänta på att insatser startar. I de fall där det av olika skäl inte går att påbörja insatsen omedelbart erbjuder förvaltningen kompensatoriska insatser till dess att den huvudsakliga insatsen kan påbörjas. Kompensatoriska insatser är något som IVO godkänt som substitut när det inte är möjligt att påbörja insatsen direkt.

Förvaltningen har utökat verksamheterna *Flexet* och *Hemmaplansteamet* (HPT) så att samtliga tre behandlingssektioner - *Lyftet*, Flexet och HPT - nu är ungefär lika stora till antalet behandlare. Flexet och Lyftet har full bemanning och HPT beräknas ha full bemanning inom de närmaste månaderna. I dagsläget är det ingen kö till någon av verksamheterna.

Parallellt med utökningen har ett arbete påbörjats med att se över flöden, processer och insatstider för att säkerställa skyndsam uppstart av insatserna samt god kvalitet och effektivitet.

Under hösten 2026 inför förvaltningen arbetssättet *Gemensam ingång* för att underlätta övergången från utredning till insats.

Förvaltningen har fortsatt att stärka bemanningsplaneringen under semesterperioden, eftersom vissa insatser tidigare inte har kunnat påbörjas i tid under sommaren.

Rekommendation: *Säkerställ att nämnden kan erbjuda insatser till samtliga barn i målgruppen som tillgodoser barnens behov samt att alla barn som har behov av det har likvärdig tillgång till insatserna*

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedömer att barn och unga i målgruppen erbjuds insatser som motsvarar deras identifierade behov. Samtidigt verkar nämnden inom de ramar som ges av rådande lagstiftning, ansvarsfördelning och tillgång till insatser på nationell nivå. Gällande exempelvis platser på SiS och HVB påverkas förvaltningen av andra aktörer när det gäller tillgång till insatser och boendeplatser som kan tillgodose unga Malmöbornas behov. Det kan konstateras att flera statliga utredningar har identifierat behov av en förstärkt statlig styrning, samordning och stöd inom den sociala barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52 och SOU 2025:84).

Sedan revisionens granskning hösten 2024 har förvaltningen infört och utvecklat flera arbetssätt och insatser för att bättre möta barnens behov.

För barn i åldern 6–11 år erbjuder förvaltningen sedan hösten 2025 multimodala KBT-baserade färdighetsträningsprogram i form av *SNAP* (Stop now and plan). Sedan tidigare erbjuds även beteendebaserade föräldraskapsstödsprogram i form av *Cope* (Community parent education).

För unga i åldern 12–17 år har förvaltningen under hösten gjort en utbildningssatsning för medarbetare i strukturerad familjebehandling i öppenvård i form av *FFT* (Funktionell familjeterapi). Sedan tidigare erbjuder förvaltningen individuell KBT-baserad färdighetsträning inom Hemmaplansteamet eller Lyftet beroende på vilken målgrupp barnet eller den unge tillhör (beskrivs även under föregående rekommendation).

Under 2025 genomförde förvaltningen en utbildningssatsning om principerna för risk, behov och mottaglighet (*RBM*), som är en forskningsbaserad modell för bedömning och behandling av normbrytande och kriminellt beteende. Socialstyrelsens kunskapsstöd inklusive de insatser som rekommenderas i kunskapsstödet har sin grund i denna modell. Förvaltningen arbetar nu med att implementera RBM i de verksamheter som arbetar med bedömning och behandling av barn och unga (6–17 år) med normbrytande eller kriminellt beteende.

Malmö stad har beviljats stöd 2026–2027 från Socialstyrelsens förstärkningsteam i arbetet med att implementera RBM. Satsningen sker i samverkan med Länsstyrelsen Skåne inom ramen för arbetet med *Bob* (barn och unga i organiserad brottslighet), som är en samverkansstruktur där bland annat skola, socialtjänst, polis, kriminalvård och länsstyrelsen ingår.

Förvaltningen utvecklar även arbetet med att anpassa insatserna utifrån enskilda barn och ungdomars förutsättningar och mottaglighet. Det görs bland annat genom att höja kompetensen om vad olika psykiska funktionsnedsättningar kan innebära i praktiken för den enskildes mottaglighet och möjlighet att tillgodogöra sig insatsen.

Inom Lyftet SIG (sociala insatsgrupper) har ett nära samarbete inletts med barn- och ungdomspsykiatrin. Psykologer inom *BUP ANB* (allvarligt normbrytande beteende) är specialiserade på vård som riktar sig till barn och unga med hög risk att utveckla allvarlig kriminalitet. BUP ANB ingår numera som en del i insatsen Lyftet SIG. Syftet med den samordnade och integrerade insatsen är att förhindra att barn och unga behöver placeras på HVB eller SiS, alternativt att förkorta placeringstiden. Socialdepartementet rekommenderar detta arbetssätt och har föreslagit att Socialstyrelsen och Brå ska få i uppdrag att sprida det till fler kommuner och regioner (Ds 2026:18; ASN-2026-16779).

Rekommendation: *Se till att det finns verktyg och rutiner för systematisk uppföljning av resultat inom insatserna, för utveckling och förbättring av insatserna.*

Att på aggregerad nivå kunna följa upp resultatet av individuella insatser är viktigt och förvaltningen välkomnar att revisionen lyfter utmaningarna med att förbättra uppföljningsarbetet.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att stärka förmågan att följa upp resultatet av insatser på både individ- och gruppnivå. Samtliga av förvaltningens insatser inom området individ och familj ska följas upp, även de som inte kräver biståndsbeslut.

Förvaltningen kontrollerar att insatserna följs upp genom bland annat egenkontroller och avvikelsehantering inom nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att öka enhetligheten och systematiken i uppföljning av insatserna som ges vid Flexet, Lyftet och HPT. Fokus ligger på genomförandeplaner; där modellen *SMARTA mål* (specifika, mätbara, accepterade, realistiska, tidsbestämda, ansvarsfördelade) används; uppföljning kopplat till målen i genomförandeplanen; och införandet av evidensbaserade skattningsinstrument.

Som beskrivits i de tidigare yttrandena har förvaltningen börjat arbeta med *Journal digital* som verksamhetssystem för verksamheter som bedrivs i egen regi. Verksamhetssystemet ger bättre möjligheter att ta ut statistik från individärenden än tidigare verksamhetssystem. Som en del av arbetet med Journal digital har förvaltningen implementerat skattningar som används som stöd för att följa upp hur individen har upplevt insatsen. För att ta fram aggregerad statistik krävs dock att det går ytterligare tid

innan det statistiska underlaget är tillräckligt stort för att kunna använda det till ändamålsenliga analyser.

Förvaltningen har infört avslutsorsaker i verksamhetssystemet *Lifecare* där socialsekreterare dokumenterar hur målen har uppfyllts i insatsen. Dokumentationen ska på sikt ge underlag för statistik om insatsernas måluppfyllelse. Förvaltningen tar även fram ett underlag som ska stödja socialsekreterarna i att följa upp relevanta aspekter av insatserna. Underlaget planeras att införas under hösten 2026.

För att underlätta uppföljning av målen, framförallt i ärenden som rör barn, uppdaterar förvaltningen styrkorten gällande utredning och uppföljning. De nya styrkorten, som är ett verktyg för att underlätta styrning och uppföljning, planeras att implementeras i slutet av 2026.

På övergripande plan arbetar förvaltningen med SKRs (Sveriges kommuner och regioner) brukarundersökning som ett sätt att fånga in barn och ungas upplevelser av förvaltningens insatser. I brukarundersökningen 2025 följde förvaltningen upp om klienter har fått information om klagomål och synpunkter. Utifrån insikterna pågår ett förvaltningsövergripande arbete med åtgärder för att öka kunskapen bland brukare om möjligheten att lämna klagomål och synpunkter. Åtgärderna kommer börja genomföras under hösten och framåt. Det förväntas öka förvaltningens förmåga att fånga upp brister bland annat gällande de insatser som ges till barn och unga.

Rekommendation: *Säkerställ att alla barn ges utrymme och får komma till tals i uppföljning av insatser. Rekommendationen avser att barnen inte alltid ges tillräckligt med utrymme i uppföljningarna av insatserna som riktas till familjerna.*

Att barn ges möjlighet att komma till tals i utredningar och insatser är av stor vikt för förvaltningen. I kärnprocessen för barn och unga framgår att barnet ska få komma till tals om barnet önskar och det bedöms lämpligt. I arbetet med att förbättra uppföljning av insatserna stärks även barnets möjlighet att få sina synpunkter hörda.

Förvaltningen har fortsatt att utöka arbetet med *Signs of safety* i barn- och ungdomsvården. Arbetet syftar bland annat till att familjer ska göras mer delaktiga i utredningar och insatser. Hittills under 2026 har ytterligare coacher anställts inom arbetet med Signs of safety. Det ger förvaltningen möjlighet att fortsätta utveckla arbetet genom både utbildning och regelrätt praktiskt stöd till socialsekreterare.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med *Min soc* och *Barnenkäten*, som beskrivits i tidigare yttranden. Arbetssätten fångar upp barns och ungas upplevelser av socialtjänsten och ger underlag för verksamhetsutveckling.

Ansvariga

Truls Hallin Avdelningschef
Merete Tillman Förvaltningsdirektör